

נחמד למקרא

40

כל דברי
התורה והחיזוק
מוקדשים לרפואת
טובה בת שרה
שתחי'

פנינים מתוך הספר 'נחמד למקרא' העתיד לצאת לאור בעז"ה | פרשת נשא

"את שתי העגלות ואת ארבעת הבקר נתן לבני גרשון כפי עבודתם, ואת ארבע העגלות ואת שמונת הבקר נתן לבני מררי כפי עבודתם ביד איתמר בן אהרן הכהן" (י, יז-יז)
"כפי עזרתם. שהיה משא בני גרשון קל משל מררי, שהיו נושאים הקרקעים והעמודים והאלונים".

ב"טעמא דקרא" (כאן) העיר, מדוע גבי בני גרשון נאמר "את שתי העגלות", עגלות מלא, ואילו גבי בני מררי נאמר "ואת ארבע העגלות", עגלת חסר.

וכתב ליישב, דהנה בני מררי נשאו את הקרשים, ושם היו מוכרחים לחבר את ארבע העגלות יחד, כדי שלא יפלו הקרשים כמש"כ "תוספות" (שבת צט. ד"ה למה), לכן כתיב "עגלת" חסר [שיש לקורא בלשון יחיד], שהיו מחוברים כעגלה אחת, אבל בבני גרשון שנשאו היריעות לא היו צריכים לחבר העגלות, וכל עגלה היתה בפני עצמה, לכן כתיב "עגלות" מלא, עיי"ש.

⚡

והנה, לשיטת רש"י (שבת שם) שהיו העגלות נפרדות אחת מחברתה, לכאורה אכתי קשיא.

ונראה ליישב, דהנה מבואר ברש"י (כאן) וביתר ביאור ב"מדרש רבה" (במדבר יב, יט), שמשא בני גרשון היה קל יותר ממשא בני מררי, ולפי שלא היתה עבודתם כבדה, נתן להם משה שתי עגלות בלבד. אך בני מררי, שהיו נושאים קרשי המשכן, היתה עבודתם קשה וכבדה, לכך נתן להם משה ארבע עגלות.

לפ"ז יש לומר, דבני גרשון שהיה משאם קל, דמשו"ה הספיק להם שתי עגלות בלבד, היו יכולים לטעון את העגלות במלואן, לכך כתיב אצלם "עגלות" מלא, משא"כ בני מררי שהיה משאם קשה וכבד, דמשו"ה היו צריכים ארבע עגלות, לא היו יכולים להטעין הרבה על העגלות, ובכל עגלה היו מונח קצת מן הקרשים, לכך כתיב אצלם "עגלת" חסר, דכביכול היו העגלות חסרות ולא מלאות.

"שעיר עזים אוזד לזוטאת" (י, כב)

"שעיר עזים. לכפר על מכירת יוסף, שנאמר צו (צראשית לו, לא) וישחטו שעיר עזים" (במדבר רבה יג, ז).

בפשטות, רש"י בא לתת טעם לכל השבטים מדוע הביאו - "שעיר עזים". וצריך ביאור, דהא ראובן ובנימין לא היו במכירת יוסף (עי' רש"י בראשית לו, פסוקים כט, לג), וכן מנשה ואפרים לא שייכים בזה, ומה שייך בהני שבטים - "לכפר על מכירת יוסף".

וכה"ג יש להעיר, על משמעות דברי רש"י לעיל (ג, מו), שפדויי הבכורות העודפים, נתנו חמישה שקלים, לכפר על מכירת יוסף.

"וְאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלְחוּ מִן הַמּוֹזָנָה כָּל צְרוּעַ וְכָל זָב וְכָל טָמֵא לְנֶפֶשׁ. מִזְכֹּר עַד נִקְבָּה תִשְׁלְחוּ אֶל מוֹזוֹן לְמוֹזָנָה תִשְׁלְחוּם וְלֹא יִטְמְאוּ אֶת מוֹזְנֵיהֶם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה בְּתוֹכֶם" (ה, ב-ג)

הנה, הפרשה כאן עוסקת בג' מיני טומאות, טומאת מצורע, טומאת זב, וטמא לנפש. ויש מקום לרמוז, את הני ג' טומאות בקרא כאן.

"מזכר עד נקבה תשלחו" - הוא רמז לטומאת זב, שהיא טומאה היוצאת ממקום זכרות וממקום נקבות. כמו שנאמר "איש איש כי יהיה זב מבשרו זבו טמא הוא" (ויקרא טו, ב), "ואשה כי תהיה זבה דם יהיה זבה בבשרה" וכו' (שם, יט), וכמבואר ברש"י (שם).

"אל מחוץ למחנה תשלחום" - הוא רמז לטומאת מצורע, שנשלח מחוץ לג' מחנות כמבואר ברש"י (פסוק ב), ורק עליו שייך לומר שנשלח "מחוץ למחנה", דהא טמא לנפש יכול להיות במחנה לויה וישראל, וכן זב יכול להיות במחנה ישראל, ושייך בהם שהייה באיזה מחנה, משא"כ מצורע שלא יכול להיות בשום מחנה [כע"ז מבואר בפירוש "משכיל לדוד" (פסוק ב), דלשון "מחוץ", משמעו חוץ לג' מחנות, עיי"ש].

"ולא יטמאו את מחניהם אשר אני שכן בתוכם" - הוא רמז לטמא נפש, דנקט קרא לשון "ולא יטמאו", וכן דינו רמוז כאן - "אשר אני שכן בתוכם", שמשולח דוקא ממחנה שהשכינה שרויה בו, כמבואר ברש"י (פסוק ב).

"ויביאו את קרבנם לפני ה' עֵשׂ עֲגֻלָּת צֶבַע וְשֵׁנֵי עֶשְׂרֵי בָקָר עֲגֻלָּה עַל שְׁנֵי הַנְּשָׂאִים וְיֹשֵׁר לְאֹזֶד וַיִּקְרִיבוּ אוֹתָם לְפָנֵי הַמִּשְׁכָּן" (י, יז)

"שש עגלת צב. אין צב, אלא מחופים, וכן וצנצים וצפרדים (ישעיה סו, כ), עגלות מכוסות קרויות צבים (ספרי ז, קמח). ויש שדורשין צב, לשון הצבי ישראל (ש"ב א, יט) שהם יפות".

אפשר, דמה שהביא רש"י את ה"יש דורשין", משום דקשיא ליה על פירושו הראשון, מדוע הוצרכו עגלות מכוסות, הלא מוקפים היו בענני הכבוד, שהגינו עליהם מפני החמה ומפני הגשמים, לזה פירש - דעגלות צב היינו יפות, מלשון הצבי ישראל.

והנה, בישיעה (סו, כ) פרש"י כפירושו הראשון (כאן) "ובצבים, הם עגלות מטוקסות במחיצות ואהל, ודומה לו שש עגלות צב" (במדבר ז, ג), עיי"ש. וצריך ביאור כנ"ל.

וצריך לומר, דמה שהוצרכו עגלות מכוסות, הוא כדי שלא יפלו מהם הקרשים וכדומה (עי' שבת צט), ולא כדי להגן מפני החמה או מפני הגשמים.

הכנה למתן תורה:

מרן הרב ש"ך זצ"ל, היה מביא שהגאון בעל ה"אבן האזל" היה אומר בשם הר"ן, שחג השבועות הוא יום הדין של התורה, ביום הזה נגזר - מי יהיה תלמיד חכם, מי יהיה בן תורה, מי יהיה שייך לבית המדרש, ומי יהיה ח"ו מיושבי קרנות.

מקובל בידינו מבית מדרשו של הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, שמן השמים משפיעים שפע לכולם ללא יוצא מהכלל, אך כל אחד ממלא לעצמו את בית הקיבול שהוא הכין, שיעור השפע של כל אחד, תלוי בגודל של בית הקיבול שהכין לעצמו, להכין בית קיבול לא עוזרים משמים, את זה כל אחד יוצר בכוחות עצמו.

בנביא, מובא המעשה הידוע באישה שבאה אל אלישע, ואמרה לו - שבעלה מת והנושא בא לקחת את שני ילדיה לעבדים, אומרים חז"ל כי היתה זו אשת עובדיה, אמר לה אלישע - "לכי שאלי לך כלים מן החוץ מאת כל שכניך כלים רקים אל תמעיתי", "ויצקת על כל הכלים האלה" (מלכים-ב פרק ד, ג-ד). היא מילאה את הכלים במעט השמן שהיה בביתה, ונעשה נס והשמן התרבה בשפע רב ומילא את כל הכלים, וכשנגמרו הכלים נעצר השמן, ואז אמר לה אלישע - "לכי מכרי את השמן ושלמי את נשיך ואת בנייך תחיי בנותר" (שם, פסוק ז).

שואל רבי חיים שמואלביץ, הלא כל המהלך היה נס, השמן שופע ושופע וממלא את כל הכלים עד האחרון שבהם, וא"כ למה עמד השמן כשנגמרו הכלים, למה בכלל היתה צריכה ללוות מן השכנים כלים לקליטת השמן, מה הבעיא לברוא לה כלי של נס.

אומר רבי חיים שמואלביץ, לבנות כלי קיבול - לא עוזרים לך משמים, את זה תצטרך ליצור בעצמך, אך כשהכלי כבר נמצא, משפיעים מן השמים וממלאים אותו בשפע רב עד בלי די.

סוף

אנו מתקרבים למתן תורה מחדש, כך קיבלנו מרבותינו שבכל דור ודור יש נתינת תורה מחודשת, עתה יושבים שם למעלה ומחליטים מי יהיו התלמידי חכמים של הדור, מי יהיו המתמידים של הדור, מי יהיו הבקיאים בש"ס של הדור.

נניח שהיו מכריזים, שהיום מחלקים את כל המשרות של כל עולם הישיבות, מי יהיו ראשי הישיבות של כל הישיבות, מי יהיו הרמ"ם, מגידי השיעורים, איזו תכונה והמולה היתה נוצרת, כולם היו רצים לתפוס משרה של הרבצת תורה, של השפעה לתלמידים, והנה היום מחלקים את כל המשרות, ולא רק של הישיבות אלא של כל עולם התורה בישראל.

איך אפשר שלא להתרגש, כל עולם התורה הולך לקראת חלוקה מחודשת של התורה, יש גזירות על השנה, ויש גזירות על עוד עשר שנים, ולעוד חמישים שנה. איזו התרגשות. וכל מה שמוטל עלינו ליצור הוא כלי קיבול, גדול ככל האפשר, השפע מוכן, רק צריך להכיל אותו, כל אחד בכלי הקיבול הפרטי שיצר, כפי כלי הקיבול שיצרת - כך תזכה (הגר"ח מישקובסקי שליט"א).

קול התורה:

"ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר ויהיה קולות וברקים" וכו' (שמות יט, טז).

הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל היה נוהג לומר, שאותם קולות וברקים שניתנו בהר סיני, הם חלק בלתי נפרד מן התורה. ומשום כך, הקולות שאדם משמיע בעת לימוד התורה, וכן השמחה שאדם שמח בחידושי תורה שהוא מחדש, אינם דבר נוסף המתלווה אל התורה, אלא הם חלק בלתי נפרד מעצמותה ("זכרון שמואל" עמ' תקפט).

נענוע בשעת לימוד תורה:

עה"פ "וירא העם וינעו ויעמדו מרחק" (שמות כ, טו), כתב בעל הטורים - "על כן מתנענעים בשעת לימוד התורה" ("זוהר" פנחס ריח:), לפי שהתורה ניתנה באימה ברתת ובזיע" (ברכות כב.).

וכ"כ ה"אבודרהם" (הל' ברכות התורה) "ונהגו ישראל להתנועע בשעה שקורין, כי כשנתנה התורה נרתעו כולם, שנאמר (שמות כ, טו) וירא העם וינעו, וכתוב (תהלים לה, י) כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך, להודיע, כי הוא וכל עצמותיו עסוקים יחד להלל ולשבח לשם".

סגולה לרפואה:

בעת מתן תורה נתרפאו כל החולים בעם ישראל, כמו שדרשו חז"ל, ואותה השפעה מתחדשת כל שנה בחג השבועות, בעת קריאת עשרת הדיברות, והיא עת רצון גדולה לבקש מה' יתברך רפואה שלימה, ואפשר לבקש לפני הקריאה או לאחריה ("טוב לחסות" בשם הגרי"ש אלישיב זצ"ל).

טעם קריאת מגילת רות בחג השבועות:

"למה קורין ספר רות בעצרת בזמן ירידת התורה, ללמדך, שלא ניתנה התורה אלא ע"י יסורין" ("פסיקתא זוטרתי" רות ד, כב.).

"כשיצאו ישראל ממצרים, ע"י יסורין נגאלו. וכן רות, ויהי רעב בארץ, וקיבלה תורה כשהתגיירה" ("מחזור ויטרי" סי' שיב.).

ניצול הכוחות שיכול האדם להגיע (סיפור):

מעשה נפלא וידוע, מסופר בספר "תולדות האדם" (ח"א, פט"ו) על הגאון רבי זלמלה מואלוזין זצ"ל.

רבי זלמלה, היה ידוע ברוב שקידתו ועמלו הבלתי מצוי בלימוד התורה, וכשהיה נמצא באמצע לימודו לא היה דבר בעולם שעמד בפניו, וכל מחשבותיו היו אך ורק ללימוד התורה בעמל ושקידה מפליאים.

פעם אחת באמצע לימודו, נצרך הגאון רבי זלמלה לאיזה ספר לעיין בו, וכשחיפשו בארון הספרים, ראה כי ספר זה נמצא מאחורי ארגו עץ גדול שהניחו שם, וארגו זה היה כבד מאד שהיה צריך לפחות שלשה אנשים כדי להזיזו.

הנה, כי אדם רגיל היה מתיאש מיד, אבל לא כן הגאון רבי זלמלה שחשקו הגדול בתורה, לא נתן לו מנוחה ורצה בכל מאורו להגיע לספר הטמון מאחורי הארגו, התחיל מסתובב בחדר הנה והנה, ושינן לעצמו את מאמר חז"ל - לא בשמים היא, שאפילו התורה בשמים, אתה צריך לעלות אליה, ואם מעבר לים היא, אתה צריך להגיע אליה, וכך חזר ושינן לעצמו את המאמר בחיבה באהבה ובניגון מיוחד, עד שהדברים נכנסו בנפשו ובדמו, והרגיש בעצמו אומץ רוח וגבורה בלתי נלאים למען התורה.

ואז הוא ניגש בגופו הצנום והחלוש לעבר הארגו הכבד ההוא, דחפו והזיזו משל היה כסא קטן, ובחיבה גדולה עד מאוד, ניגש לספר נשקו והתחיל במרץ ללמוד בו.

הנה, כי גיבור בכח אין צריך לכוחות חיצוניים של טיפוח השרירים והגוף, אלא בניצול הכוחות שבו, ואז גבורתו לאין שיעור ("לקראת שבת" - "דרשו").